Kres gminy Ostrowice

Kategoria: Felietony
Opublikowano: niedziela, 03, czerwiec 2018 23:29
Grzegorz P. Kubalski
Odsłony: 2052

Wszystko wskazuje na to, że historia tonącej w długach gminy Ostrowice dobiega końca. Nieco ponad tydzień temu został przedstawiony projekt specjalnej ustawy przewidującej zniesienie gminy Ostrowice i dokonanie podziału jej terenu między sąsiednie gminy z początkiem przyszłego roku.

Konieczność ustawowej regulacji okazała się niezbędna ze względu na skalę zadłużenia. Na koniec 2016 roku wynosiło ono co najmniej 38,451 mln zł, zaś na koniec 2017 roku – 46,914 mln zł, w tym 10,191 mln zł zobowiązań wymagalnych. Podkreślić należy że ten wzrost nastąpił w czasie, gdy gminą zarządzał już zarząd komisaryczny. Wynik ten oznacza, że gmina jako taka utraciła już w sposób trwały zdolność do spłaty swoich zobowiązań. Jednocześnie żadna z gmin ościennych nie była gotowa na przejęcie zadłużenia w takiej kwocie – a w przypadku zniesienia gminy w trybie przepisów ogólnych byłoby to nieuniknione.

Ustawa przewiduje, że zobowiązania gminy Ostrowice zostaną przejęte przez Skarb Państwa. Plusem takiej regulacji jest rozwiązanie problemu konkretnej gminy. Natomiast nie daje to właściwych bodźców na przyszłość. Wiele wskazuje bowiem na to, że podmioty udostępniające środki finansowe Ostrowicom w czasie, gdy były już *de facto* niewypłacalne doczekają się zwrotu zainwestowanych środków z odsetkami. Ustawa co prawda przewiduje wygaśnięcie wierzytelności niezgłoszonych w odpowiednim czasie – ale ma to jedynie zapewnić jednoznaczność sytuacji prawnej. Obecnie bowiem na ma nawet pewności, czy wszystkie wierzytelności są ujawnione. W odniesieniu do wszystkich pozostałych wierzytelności wojewoda w I kwartale 2020 roku informuje wszystkich zgłoszonych wierzycieli o wierzytelności i kwocie jaka przypada danemu wierzycielowi. W standardowych postępowaniach upadłościowych dotyczących podmiotów prywatnych kwota ta wynika z wysokości majątku upadłego podmiotu. Jeśli majątek był odpowiednio mały, to automatycznie i procent zaspokojenia wierzycieli jest niski. Tutaj ustawa w żaden sposób nie wskazuje według jakich kryteriów wojewoda ma ustalić stopień zaspokojenia poszczególnych wierzycieli. Oznacza to, że albo nastąpi pełne pokrycie zgłoszonych zobowiązań – co nie będzie miało żadnego waloru wychowawczego, albo wojewoda będzie dokonywał arbitralnych rozstrzygnięć – co znajdzie swój finał w sądzie. A z pewnością należy dołożyć starań, aby *casus* gminy Ostrowice już się nie powtórzył.

Oczywiście w przypadku tej gminy duże znaczenie miały błędy w zarządzaniu i zbyt mała wnikliwość organów nadzoru. Nie sposób jednak uniknąć pytania, czy do stanu gminy nie przyczyniła się jej systemowa niewydolność. W obowiązującym stanie prawnym nie mamy do czynienia z kategoryzacją gmin. Czy to średniej wielkości miasto, czy to mała gmina gdzieś w głębi kraju – mają wykonywać te same zadania. A owa mała gmina zwykle nie ma środków własnych na ich wykonywanie. Wobec preferencji dla rolników polegających na wyłączeniu ich praktycznie spod opodatkowania PITem – udział w podatkach dochodowych jest niewielki. Podatek od nieruchomości – wbrew swojej nazwie nie dotyczy wszystkich nieruchomości, gdyż lasy i użytki rolne są objęte odrębnymi, symbolicznymi co do wysokości, podatkami (zwłaszcza widoczne jest to w ramach podatku rolnego, gdzie V i VI klasa jest zwolniona z opodatkowania i to nawet wówczas, gdy w planie zagospodarowania przestrzennego jest przewidziana pod zabudowę). Systemu opłat urbanistycznych przenoszących na właścicieli nieruchomości część kosztów związanych z wykonywaniem infrastruktury technicznej właściwie nie ma. A oczekiwania mieszkańców są – zwłaszcza wówczas, gdy administracja rządowa twierdzi, że w każdej gminie ma być równie dobrze. W ramach systemu samorządowego jest to jednak niemożliwe. Tak długo jak mieszkańcy mają możliwość podejmowania swoich własnych decyzji w sprawach ich dotyczących – musi powstać zróżnicowanie. Może ono zostać zlikwidowane jedynie w ramach scentralizowanego systemu, w którym paternalistyczny rząd decyduje o wszystkim. Często jednak wówczas będzie to nie tyle równość w dobrobycie, tylko równość w kryzysie – co doskonale pokazał przykład poprzedniego

Phoca PDF

ustroju.

Może zatem nadszedł czas zastanowienia się, czy ustrój terytorialny nie wymaga zmian. Niekoniecznie musi to oznaczać likwidację niektórych gmin – być może wystarczyłaby ich kategoryzacja.

Na sam koniec warto zwrócić uwagę na przeliczenie aktualnego długu gminy Ostrowice na głowę jej mieszkańca – wynosi on ok. 18.670 zł. Media skwapliwie doniosły, że jest to największe zadłużenie *per capita* w skali całego sektora samorządowego. Jeśli już jednak odwołujemy się do takich danych to przypomnieć należy, że dług publiczny Polski w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi prawie 27.648 zł, zaś ukryty dług publiczny (przyszłe zobowiązania państwa, m.in. z tytułu wypłaty emerytur, rent i zasiłków) na mieszkańca – prawie 86.780 zł (por. Forum Obywatelskiego Rozwoju). Polska oczywiście ma – w odróżnieniu od likwidowanej gminy Ostrowice – zdolność do obsługi zadłużenia, ale z samej skali długu przypadającego na niego każdy powinien zdawać sobie sprawę.

Phoca PDF